

ศึกษามโนทัศน์ที่มีต่อตัวละครผ่านบทเพลงจากวรรณคดีไทย (พ.ศ. 2559 – พ.ศ. 2560)

Attitudes Towards Characters from Thai Literary Works Mentioned in Thai Songs' Lyrics from 2016 – 2017

วันที่รับบทความ : 11 ธันวาคม 2561

พิมพ์ชนก นิลวิเวก¹

วันที่แก้ไขบทความ : 3 มีนาคม 2562

ศุภิสรา ผลอุตสา²

วันที่ตอบรับบทความ : 5 มีนาคม 2562

จาระไน สิทธิบุรณะ³

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามโนทัศน์ที่มีต่อตัวละครผ่านบทเพลงจากวรรณคดีไทยโดยศึกษาจากบทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวรรณคดีไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ถึงปี พ.ศ. 2560 จำนวนทั้งสิ้น 28 บทเพลง ผู้วิจัยได้จำแนกเกณฑ์การแบ่งมโนทัศน์ไว้ 2 ประเภท ได้แก่ มโนทัศน์ด้านบวก และมโนทัศน์ด้านลบ โดยวิเคราะห์จากอุปนิสัยของตัวละครที่ปรากฏในเรื่อง ผลการวิจัยพบว่าจำนวนมโนทัศน์ที่ปรากฏในครั้งนี้มีทั้งสิ้น 139 ครั้ง เป็นมโนทัศน์ด้านบวกมากที่สุดจำนวนทั้งสิ้น 81 ครั้ง และมโนทัศน์ด้านลบน้อยที่สุดจำนวนทั้งสิ้น 58 ครั้ง

คำสำคัญ : มโนทัศน์ที่มีต่อตัวละคร บทเพลงจากวรรณคดีไทย

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
e-mail: pimmy1603@gmail.com

² นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
e-mail: supisara_6579@hotmail.com

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
e-mail: j.sitthiburana@gmail.com

Attitudes Towards Characters from Thai Literary Works Mentioned in Thai Songs' Lyrics from 2016 – 2017

Received: December 11, 2018

Revised: March 3, 2019

Accepted: March 5, 2019

Pimchanok Nilviwak¹

Supisara Phonutsa²

Jaranai Sitthiburana³

Abstract

This article aimed at exploring attitudes towards characters from Thai literary works which were mentioned in Thai songs by researching 28 Thai songs from 2016 – 2017 which involve Thai literary works in the lyrics. The attitudes obtained from analyzing personalities of the characters were categorized into 2 groups, namely positive and negative attitudes. The result of the study revealed that there were 139 attitudes towards the character. Of the 139 attitudes, 81 were positive ones and 58 were negative attitudes.

Keywords: Attitudes towards Characters, Songs Involving Thai Literary Works in the Lyrics

¹ The Fourth Year Undergraduate Majoring in Thai Language, Faculty of Humanities and Social Sciences, ChandrakasemRajabhat University
e-mail: pimmy1603@gmail.com

² The Fourth Year Undergraduate Majoring in Thai Language, Faculty of Humanities and Social Sciences, ChandrakasemRajabhat University
e-mail: supisara_6579@hotmail.com

³ Lecturer In Thai Thai Language, Faculty of Humanities and Social Sciences, ChandrakasemRajabhat University
e-mail: j.sitthiburana@gmail.com

บทนำ

วรรณคดีไทยเป็นงานเขียนที่อยู่คู่กับคนไทยมาช้านาน ได้รับการยกย่องจากวรรณคดีสโมสรว่าเป็นผลงานที่แต่งดี ใช้ภาษาได้ไพเราะ เร้าอารมณ์ มีคุณค่าทางด้านวรรณศิลป์ เป็นสมบัติทางปัญญาที่สะท้อนให้เห็นถึงความเจริญและความเป็นอารยะของชนชาติไทย นอกจากนี้วรรณคดียังเปรียบเหมือนกับกระจกที่สะท้อนสังคม และสังคมก็คือกระจกที่สะท้อนวรรณคดี ดังนั้นวรรณคดีจึงเข้ามามีบทบาทในชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นด้านสถาปัตยกรรม วัฒนธรรมรวมถึงความคิดของคน โดยแสดงผ่านรูปแบบการใช้ภาษาดังที่ ปิ่นอนงค์ อ่ำปะละ (2559, หน้า 8) กล่าวว่า แนวคิดทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน เป็นแนวคิดสำคัญที่ใช้ศึกษาภาษาและระบบความคิดของมนุษย์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายความสามารถในการเรียนรู้ การรับรู้ การพิจารณาหาเหตุผล รวมทั้งการประมวลผลความคิด และสะท้อนความคิด ตลอดจนประสบการณ์ แสดงให้เห็นว่ารูปภาษามีผลต่อระบบความคิดของคนในสังคม

รูปภาษาที่สื่อถึงมโนทัศน์ที่มีต่อตัวละครจากวรรณคดีไทย เป็นการสื่อภาพความคิดที่ คนในสังคมมีต่อตัวละครนั้น ๆ ตัวละครจากวรรณคดีแต่ละเรื่องจะมีรูปลักษณะและอุปนิสัยที่โดดเด่น มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทำให้เนื้อหามีความสนุกสนาน ผู้อ่านจึงจดจำและติดภาพลักษณะตัวละคร ดังตัวอย่างจากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน หากพูดถึงตัวละครที่หัวล้าน คนในสังคมก็จะนึกถึง ขุนช้าง ผู้ชายที่เจ้าชู้ก็จะนึกถึงขุนแผน และผู้หญิงหลายใจก็จะนึกถึงนางวันทอง

ใน ปี พ.ศ. 2559 เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์มิวสิกวิดีโอเพลง “เทียวไทยมีเฮ” ขับร้องโดย เก่ง ธชย ปทุมวรรณ ว่าเนื้อหาของเพลงเหมาะสมหรือไม่ที่จะนำตัวละครจากวรรณคดีไทยมาประยุกต์ให้เกิดความร่วมสมัย ซึ่งมีทั้งผู้ที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยจำนวนมาก ด้วยเหตุผลนี้ทำให้ประชาชนหันมาสนใจเกี่ยวกับประเด็นนี้มากยิ่งขึ้นว่า การนำตัวละครหรือเรื่องราววรรณคดีไทยมาดัดแปลงให้เกิดความร่วมสมัยนั้นทำให้วรรณคดีไทยเสื่อมเสีย หรือช่วยอนุรักษ์ให้วรรณคดีไทยคงอยู่ เพลงจึงถือว่าเป็นสื่อบันเทิงหนึ่งที่มีความนิยม เข้าถึงประชาชนได้ทุกเพศทุกวัย และสามารถนำเนื้อเรื่องของวรรณคดีไทยมาถ่ายทอดให้ประชาชนเข้าถึงง่ายยิ่งขึ้น ดังนั้นเพลงจึงเป็นสื่อที่ดีที่สุดในการช่วยอนุรักษ์วรรณคดีไทย จะเห็นได้ว่านับตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2559 เป็นต้นมา มีเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดีไทยเกิดขึ้นและเป็นกระแสมาก เช่น เพลง I’m Sorry (เสียดา) โดย The rube หัวใจทศกัณฐ์ โดย เก่ง ธชย ตัวร้ายที่รักเธอของทศกัณฐ์ อาญาสองใจ โดย มินตราน่านเจ้า

ตัวอย่างที่ 1

“จากนี้นายจะมีฉัน เราจะมีกัน ไม่ว่าแห่งหนใด
จากนี้นายจะปลอดภัย เราจะผ่านทุกอย่างไปได้
ใจที่รักและภักดีตั้งแค้นฉันฉันพร้อมยกให้
จากนี้ตลอดไปหัวใจเป็นของนาย”

(เพลง หนุมาน, ธิติวัฒน์ รองทอง, 2560)

จากตัวอย่าง รูปภาพที่ปรากฏในเนื้อเพลง “ใจที่รักและรักดีดั่งแก้วมณีนี้ฉันพร้อมยกให้” “จากนี้ตลอดไปหัวใจเป็นของนาย” สื่อให้เห็นมโนทัศน์ด้านบวกที่มีต่อตัวละครหนุมาน จากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ หนุมานเป็นทหารเอกของพระราม ร่วมต่อสู้เสี่ยงชีวิตหลายครั้งหลายคราเพื่อพระราม ทั้งยังมีความกล้าหาญอดทน ฉลาดปราดเปรื่อง มีปฏิภาณไหวพริบ มีคุณธรรม ด้วยคุณธรรมทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์ด้านบวกที่คนในสังคมมีต่อหนุมาน ซึ่งเป็นสิ่งที่น่ายึดถือและปฏิบัติตาม

ตัวอย่างที่ 2

“เปื่อกับคำถามที่วนเวียนว่าจะเลือกใคร
ยอมให้ประหารดีกว่าตอกย่ำให้มันปวดใจ
ไม่ขอเลือกใครได้ไหมปล่อยให้ฉันตายคงจบบทรัก”

(เพลง อาญาสองใจ, มินตรา ฐะระยศ, 2559)

จากตัวอย่าง รูปภาพที่ปรากฏในเนื้อเพลง “เปื่อกับคำถามที่วนเวียนว่าจะเลือกใคร” “ยอมให้ประหาร” “ไม่ขอเลือกใครได้ไหมปล่อยให้ฉันตาย” สื่อให้เห็นมโนทัศน์ด้านลบที่มีต่อตัวละครนางวันทอง จากวรรณคดีเรื่องขุนช้าง ขุนแผน นางวันทองเดิมเป็นภรรยาของขุนแผน แต่ด้วย กลอุบายของขุนช้าง จึงทำให้นางวันทองต้องแต่งงานกับขุนช้าง แม้ใจนางวันทองจะรักเพียงขุนแผนคนเดียวแต่ก็ไม่สามารถขัดคำสั่งนางศรีประจันผู้เป็นแม่ได้ ภายหลังเมื่อพระพันวษาให้นางวันทองเลือกระหว่างขุนแผน ขุนช้าง และพระไวย แต่นางวันทองตัดสินใจไม่ได้จึงต้องโทษประหาร ในสายตาคนทั่วไปต่างมองว่านางวันทองเป็นคนโหด ทรนหักหลายใจ หากได้ศึกษาอย่างละเอียดจากเนื้อเรื่องในวรรณคดีขุนช้าง ขุนแผน จะพบว่าแนวคิดเหล่านี้ไม่ใช่เรื่องจริงแม้แต่น้อย ในสภาพสังคมที่ผู้ชายจะเป็นช้างเท้าหน้า ผู้หญิงที่จะต้องรักเดียวใจเดียว มีความซื่อสัตย์จงรักภักดีต่อสามี หากมากรักหลายใจ แม้ตนจะไม่ยินยอมแต่สังคมก็ยังคงประณาม จนเป็นที่มาของสำนวนที่ว่า **วันทองสองใจ** เนื้อเพลงแม้จะเป็นไปในทางที่แตกต่างให้นางวันทอง แต่ในความคิดที่ฝังของคนในสังคมจึงทำให้มีมโนทัศน์ด้านลบต่อนางวันทองเสมอมา

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษามโนทัศน์ที่มีต่อตัวละครผ่านรูปภาพที่ปรากฏในบทเพลงจากวรรณคดีไทยที่เป็นศาสตร์หนึ่งของภาษาไทยที่ควรค่าแก่การศึกษาและอนุรักษ์สืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษามโนทัศน์ที่มีต่อตัวละครผ่านรูปภาพที่ปรากฏในบทเพลงจากวรรณคดีไทย

สมมติฐานการวิจัย

มโนทัศน์ที่มีต่อตัวละครผ่านรูปภาพที่ปรากฏในบทเพลงจากวรรณคดีไทย ที่พบมากที่สุด ได้แก่ มโนทัศน์ด้านบวก

ขอบเขตการวิจัย

บทความนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาบทเพลงจากวรรณคดีที่ปรากฏในเว็บไซต์กูเกิ้ล (www.google.com) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ถึงปี พ.ศ. 2560 รวมทั้งสิ้น 28 บทเพลง

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความนี้ผู้วิจัยได้ใช้รูปภาพเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์กูเกิ้ล (www.google.com) ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2559 ถึงปี พ.ศ. 2560 ในปี พ.ศ. 2559 พบ 19 เพลง และ ปี พ.ศ. 2560 พบ 9 เพลง รวมทั้งสิ้น 28 เพลง โดยทั้งสองปีสามารถแยกประเภทได้ ดังนี้ เพลงจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ พบ 16 เพลง เพลงจากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน พบ 3 เพลง เพลงจากวรรณคดีเรื่องพระอภัยมณี พบ 2 เพลง เพลงจากวรรณคดีเรื่องสังข์ทอง พบ 2 เพลง เพลงจากวรรณคดีเรื่องอิเหนา พบ 1 เพลง เพลงจากวรรณคดีเรื่องพระสุธน มโนราห์ พบ 1 เพลง เพลงจากวรรณคดีเรื่องไกรทอง พบ 1 เพลง เพลงจากวรรณคดีเรื่องแก้วหน้าม้า พบ 1 เพลง เพลงจากวรรณคดีเรื่องจันทโครพ และวรรณคดีเรื่องกาเกติชาติตก พบ 1 เพลง

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ที่มีเกี่ยวกับตัวละครจากวรรณคดีไทย โดยได้ทำการสืบค้นข้อมูลจากบทเพลงวรรณคดีที่ปรากฏในเว็บไซต์กูเกิ้ล (www.google.com) โดยใช้คำค้นว่า เพลงจากวรรณคดีไทย อาญาสองใจ เพลงประกอบซีรีส์ หนุมาน และซีรีส์ดาราม เพลงจากวรรณคดีไทยร่วมสมัย จากการสืบค้นข้อมูลพบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 – ปี พ.ศ. 2560 พบบทเพลงจากวรรณคดีไทย รวมทั้งสิ้น 28 เพลง ได้แก่ ตัวร้ายที่รักเธอ พระราม (ขอโทษที่หุบเขา) พระรามอกหัก พิเภก (ทำนายความรัก) กลับมาได้ไหม (พระราม) พระราม คนข้างเธอ (เมีย ทศกัณฐ์) I'M SORRY (สีดา) ในหนึ่งใจ.. มีหนึ่งเดียว(จากใจสีดา) พระลักษมณ์ (ผู้เสียสละ) สุวรรณมัจฉา Fin วันทอง อาญาสองใจ (วันทอง) อวสานรัก รอ (นางเงือก) รักเกินห้ามใจ (ผีเสื้อสมุทร) จินตะหราวาตี (คนที่ถูกลืม) มโนราห์ (พระสุธน มโนราห์) รักกันที่ตรงไหน (เงาะป่า.. สังข์ทอง) คนหน้าตาไม่ดี ที่เธอยังรัก (เงาะป่า สังข์ทอง) หัวใจทศกัณฐ์ (Devil's Heart) หนุมาน ตราบนิรันดร์หนุมาน (ลมหายใจพลีให้เธอ) ใจไปถึง ชนหมากลุ่มตะเกาทอง (รับได้ไหมไม่บริสุทธิ์) แก้วหน้าม้า (ต้องสวยแค่ไหน)

ผู้วิจัยได้คัดแยกข้อความโดยใช้รูปภาพที่ปรากฏในเนื้อเพลงที่สื่อถึงมโนทัศน์ที่มีต่อตัวละครมาเป็นเกณฑ์ โดยคัดเลือกก่อนเนื้อเพลงที่มีรูปภาพเด่นชัดในแต่ละบทเพลง จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อความที่คัดเลือกมาวิเคราะห์มโนทัศน์ของตัวละครผ่านตัวเนื้อเพลงที่ปรากฏรูปภาพที่สื่อถึงอุปนิสัยและลักษณะของตัวละครหรือตัวละครที่ผู้ประพันธ์นำมาใช้ เพื่อสื่อถึงลักษณะของคนในสังคม จากนั้นได้จำแนกข้อมูลเป็น 2 ประเภท ได้แก่ มโนทัศน์ด้านบวก และมโนทัศน์ด้านลบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

มโนทัศน์มีลักษณะเป็นภาพหรือความคิดในสมองที่เป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยคุณสมบัติร่วมที่เป็นลักษณะเฉพาะหรือลักษณะสำคัญของสิ่งนั้น ในสิ่งหรือประเด็นเดียวกันบุคคลอาจมีมโนทัศน์แตกต่างกันก็ได้ (พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์อักษร A – L ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2551,

หน้า 83) มโนทัศน์ที่มีต่อตัวละครในวรรณคดีไทยของคนในสังคมนั้น ไม่อาจหากฎเกณฑ์ใดมาเป็นการรอบได้ เพราะคนในสังคมมีประสบการณ์และภูมิหลังที่แตกต่างกันส่งผลให้ความคิดที่มีต่อตัวละครในวรรณคดีไทยนั้นย่อมต่างกันออกไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้รูปภาพที่ปรากฏในบทเพลงเป็นเกณฑ์การตัดสิน โดยสามารถจำแนกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ มโนทัศน์ในด้านบวกและมโนทัศน์ในด้านลบ

1. มโนทัศน์ด้านบวก

มโนทัศน์ด้านบวก หมายถึง ลักษณะเด่นชัดของตัวละครจากวรรณคดีไทยซึ่งเป็นที่ยอมรับได้ว่ามีพฤติกรรมที่น่ายกย่อง ชื่นชม และสรรเสริญ โดยมีมโนทัศน์ด้านบวกส่วนใหญ่ที่พบ ในเนื้อเพลงจากวรรณคดีไทย ลักษณะที่ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด คือ เรื่องความซื่อสัตย์และ เรื่องความจงรักภักดี จากการวิเคราะห์บทเพลงทั้ง 28 เพลง วรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์เป็นวรรณคดี ที่พบมโนทัศน์ด้านบวกมากที่สุด ตัวละครที่มาจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ โดยตัวละครที่สัมพันธ์กับมโนทัศน์ด้านนี้ชัดเจนที่สุด ได้แก่ หนุมาน ในประเทศไทยมีการเคารพบูชาหนุมานในฐานะตัวแทนแห่ง ความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดี ความเก่งกาจแคล้วคลาดปลอดภัย

ตัวอย่างที่ 1

“ข้าได้เตือนพี่แล้วว่าไม่แคล้วนางสีดา จะนำพาชีวาเจ้ามลาย
ข้าทำสิ่งที่เป็นธรรมยอมหักหลังจากพี่ชายถึงตายขอทำความดี”

(เพลง พิเภก (ทำนายความรัก), บดีศร ศรีสุนทร, 2560)

จากตัวอย่าง รูปภาพที่ปรากฏในเนื้อเพลง “ข้าทำสิ่งที่เป็นธรรมยอมหักหลังจากพี่ชายถึงตายขอทำความดี” สื่อให้เห็นมโนทัศน์ด้านบวกที่มีต่อตัวละครพิเภก จากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์พิเภกเป็นยักษ์แต่กลับช่วยพระรามและนางสีดาเพื่อความถูกต้อง แม้ว่าพิเภกเองจะเป็นน้องชายของทศกัณฐ์แต่กลับยอมทรยศพี่ชายไม่ยอมทำในสิ่งที่ไม่ดีและไม่ถูกต้อง เห็นได้ว่าพิเภกเป็นยักษ์ที่มีคุณธรรมสูงสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์ด้านบวกของคนในสังคมที่มีต่อพิเภก

ตัวอย่างที่ 2

“จะอยู่เคียงข้างเธอเสมอ
อยู่เคียงข้างเธอเรื่อยไป ไม่มีวันจะหนีไปไหน
อยู่ดูแลไม่ห่างไกล จะอยู่เคียงข้างเธอเสมอ
อยู่เคียงข้างเธอเรื่อยไป อยู่คู่พญานาคไทย
ยอยักษ์ผู้ยิ่งใหญ่ กับนางมณโฑ”

(เพลง คนข้างเธอ, วิรดา วงศ์เทเวศย์, 2560)

จากตัวอย่าง รูปภาพที่ปรากฏในเนื้อเพลง “จะอยู่เคียงข้างเธอเสมอ” “อยู่ดูแลไม่ห่างไกล” “อยู่เคียงข้างเธอเรื่อยไป” สื่อให้เห็นมโนทัศน์ด้านบวกที่มีต่อตัวละครนางมณโฑจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์

นางมณฑาเป็นมเหสีเอกของทศกัณฐ์ ทั้งยังเป็นพระมารดาของอินทรชิตและนางสีดาแต่นางมณฑาและทศกัณฐ์ไม่รู้ว่านางสีดาคือลูกของตน ต่อมาทศกัณฐ์อยากได้นางสีดาเป็นชายา เป็นเหตุให้ต้องทะเลาะกับนางมณฑาอยู่บ่อยครั้ง ด้วยพฤติกรรมความเจ้าชู้ของทศกัณฐ์ทำให้นางมณฑาต้องโศกเศร้าเสียใจเป็นอย่างมาก แต่นางมณฑาก็ยังคงรักทศกัณฐ์และคอยอยู่ดูแลไม่ห่าง สื่อให้เห็นถึงคุณธรรมเรื่องความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดีที่ภรรยาพึงมีต่อสามี

2. มโนทัศน์ด้านลบ

มโนทัศน์ด้านลบ หมายถึง ภาพหรือความคิดในสมองที่เป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งในมุมมองด้านลบ ทั้งพฤติกรรมและความคิด โดยลักษณะส่วนใหญ่ที่พบในมโนทัศน์ด้านลบจะเป็นเรื่องของความรัก ทั้งความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ความเจ้าชู้ อาจเป็นเพราะบทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับความรัก มักได้รับความนิยมสูงในสังคมไทย โดยส่วนใหญ่บทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับความรักที่ไม่สมหวังจะเป็นที่นิยมในหมู่คนของสังคม

ตัวอย่างที่ 1

“ต้องสวยแค่ไหน...ต้องดีเท่าไร...ตอบหน่อยเธอถึงจะรัก

เธออายุไขไหมที่เธอมีฉัน...อยู่เคียงเป็นคู่ชีวิต

ก็เพราะฉันรัก..เธอแต่เธอกลับมองว่าผิด...รังเกียจทุกอย่างที่เป็นฉัน”

(เพลง แก้วหน้าม้า, มินตรา ฐระยศ, 2560)

จากตัวอย่าง ภาษากวีที่ปรากฏในเนื้อเพลง “ต้องสวยแค่ไหน...ต้องดีเท่าไร” “เธออายุไขไหมที่เธอมีฉัน...อยู่เคียงเป็นคู่ชีวิต” “รังเกียจทุกอย่างที่เป็นฉัน” สื่อให้เห็นมโนทัศน์ด้านลบที่มีต่อตัวละครนางแก้วหน้าม้า จากวรรณคดีเรื่องแก้วหน้าม้า นางแก้วถูกผู้คนรังเกียจเพราะมีรูปร่างอัปลักษณ์หน้าเหมือนม้า ฟันเหยิน ดังหัก ผมหยิก ทั้งในวรรณคดีและในสภาพสังคมไทยมีคนจำนวนไม่น้อยที่เห็นความผิดปกติเรื่องรูปร่างภายนอกของผู้อื่นเป็นเรื่องตลกขบขัน นำไปสู่ การเหยียดรูปร่างหน้าตา นางแก้วจากที่ไม่มีความผิดกลับมีความผิดเพราะมีหน้าตาอัปลักษณ์ แม้จะทำดีเพียงใดพระปิ่นทองก็ไม่แลเห็นความดีที่นางทำ แต่พอถอดรูปม้าจากที่เกลียดก็กลายเป็นรัก นอกจากนั้นคำว่า แก้วหน้าม้า ยังถูกใช้เป็นคำพูดล้อเลียนผู้หญิงที่มีลักษณะฟันเหยินเหมือนม้ายังนั้นจากเนื้อเพลงนอกจากจะสะท้อนให้เห็นมโนทัศน์ด้านลบที่มีต่อนางแก้วหน้าม้าแล้วยังเป็น การกล่าวถึงความนึกคิดของคนในสังคมอีกด้วย

ตัวอย่างที่ 2

“โอ้วา โอ้วาอกเอ๋ย โอ้พระรามแพ้วรัก

ไม่วั้นจะรบสยบยักษ์ จะหักเอากรุงลงกา

แต่ว่าความรักกลับโดนอุบายไม่เชื่อใจสีดา

วาดรูปยักษ์ ตั้งแทงใจสั่งให้วายชีวา”

(เพลง I'm sorry สีดา, ศิวพงษ์ เหมวงศ์, 2559)

จากตัวอย่าง รูปภาพที่ปรากฏในเนื้อเพลง “ไอ้พระรามแพร์รัก” “ความรักกลับโดนอุบายไม่เชื่อใจเสีย” “ดั่งแทงใจสั่งให้วายชีวา” สื่อให้เห็นมโนทัศน์ด้านลบที่มีต่อตัวละครพระรามจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ ในความคิดของหลายคนคิดว่าพระรามเป็นตัวละครที่เต็มเปี่ยมไปด้วยคุณธรรมไม่เคยทำผิดพลาด แต่ในเรื่องความรักนั้นกลับไม่ใช่ เพราะตอนที่นางสีดาถูกทศกัณฐ์จับไปไว้ที่กรุงลงกา เป็นเวลายาวนานถึง 14 ปี หลังเสร็จศึกกรุงลงกานางสีดาจึงกลับมาอยู่กับพระรามแต่สุดท้ายก็ถูกวางอุบายเรื่องรูปวาดทศกัณฐ์ เมื่อพระรามเห็นจึงเกิดความโมโหสั่งให้พระลักษมณ์นำนางสีดาไปประหารชีวิต แต่พระลักษมณ์กลับปล่อยนางสีดาให้เข้าป่าไปแทน สุดท้ายเมื่อพระรามรู้ความจริงจึงออกเดินทางตามหานางสีดาอีกครั้ง เหตุการณ์ในตอนนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของสถาบันครอบครัวได้เป็นอย่างดี สามิ – ภรรยาควรมีความไว้วางใจกัน ให้เกียรติเชื่อมั่นไม่ดูหมิ่นคนรักหรือเชื่อคนอื่นมากกว่า อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์เชิงลบที่คนในสังคมนำมาตีความใหม่ เมื่อมีการศึกษาพิจารณามากยิ่งขึ้นทำให้เห็นว่าตัวละครทุกตัวแม้จะเป็นพระเอกแต่ก็ไม่ได้มีดีเสมอไป

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์มโนทัศน์ที่มีต่อตัวละครผ่านรูปภาพในบทเพลงจากวรรณคดีไทยผู้วิจัยพบว่าจากเนื้อเพลงทั้งหมด 28 เพลง พบมโนทัศน์ที่มีต่อตัวละครจากวรรณคดีผ่านรูปภาพที่ปรากฏในเนื้อเพลงจำนวน 139 ครั้ง โดยมีมโนทัศน์ด้านบวกมีจำนวนมากกว่ามโนทัศน์ด้านลบ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และเรียงลำดับข้อมูลสถิติจากมากไปน้อยดังนี้

1. มโนทัศน์เชิงบวกที่มีต่อตัวละครจากวรรณคดี ได้แก่ ตัวละครที่มีความจงรักภักดี ตัวละครที่มีความซื่อสัตย์ ตัวละครที่มีรูปลักษณ์สวยงาม ตัวละครที่ยึดมั่นในคุณธรรม โดยปรากฏผ่านรูปแบบการใช้ภาษา 81 ครั้ง คิดเป็น ร้อยละ 58.27
2. มโนทัศน์เชิงลบที่มีต่อตัวละครจากวรรณคดี ได้แก่ ตัวละครที่มีความเจ้าชู้ ตัวละครที่ไม่ยึดมั่นในคุณธรรม ตัวละครที่รูปร่างหน้าตาอัปลักษณ์ โดยปรากฏผ่านรูปแบบการใช้ภาษา 58 ครั้ง คิดเป็น ร้อยละ 41.73

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์มโนทัศน์ที่มีต่อตัวละครจากวรรณคดีผ่านรูปภาพในเนื้อเพลง ผู้วิจัยพบว่า รูปภาพในเนื้อเพลงทั้งหมด 28 เพลง ปรากฏมโนทัศน์ด้านบวกจำนวนมากกว่ามโนทัศน์ด้านลบ โดยมีมโนทัศน์ด้านบวกส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับความรักซื่อสัตย์จงรักภักดี และการยกย่องสรรเสริญผู้เป็นที่รัก เพลงที่ปรากฏมโนทัศน์เชิงบวกมากที่สุด ได้แก่ เพลงหนุมาน โดยพบทั้งหมด 10 ครั้ง นอกจากนี้ ตัวละครส่วนใหญ่ที่พบในบทเพลงที่แสดงมโนทัศน์ด้านบวกคือตัวละครที่มาจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ สะท้อนให้เห็นว่าคนในสังคมชื่นชมการเสียสละ ความซื่อสัตย์ และความจงรักภักดี ซึ่งตัวละครจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์สื่อมโนทัศน์ในด้านนี้ได้ชัดเจนที่สุด ในส่วนของมโนทัศน์ด้านลบเพลงที่ปรากฏมโนทัศน์ด้านลบมากที่สุด ได้แก่ เพลงขันหมากลั่น จากวรรณคดีเรื่องขุนช้าง ขุนแผน โดยพบมโนทัศน์ในด้านลบทั้งหมด 7 ครั้ง กล่าวถึงความโกรธแค้นของขุนช้างที่มีต่อขุนแผนมโนทัศน์ด้านลบที่มีต่อตัวละคร

นั้นเนื้อหาส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับความรัก ความผิดหวังในความรัก จนเป็นเหตุให้เกิดความโศกเศร้า โกรธแค้นชิงชังและเกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอย่างไม่จบสิ้น ส่งผลคนในสังคมมีทัศนคติต่อตัวละครเหล่านั้นในด้านลบ

นอกจากนี้การวิเคราะห์เรื่องมโนทัศน์ที่มีต่อตัวละครยังปรากฏให้เห็นถึงการตีความของผู้ประพันธ์เพลงพระราชนิพนธ์ ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงจากวรรณคดีรามเกียรติ์ ในวรรณคดีรามเกียรติ์นางสีดามีความซื่อสัตย์ต่อพระรามมาก ซึ่งข้อเท็จจริงพระรามไม่ได้ถูกหักจากนางสีดา เพียงแค่เข้าใจผิดฟังความจากผู้อื่นมากเกินไปจนกลายเป็นว่าไม่เชื่อใจนางสีดา คิดว่านางสีดานั้นมีใจให้ทศกัณฐ์ แม้ว่านางสีดาจะถูกจับตัวไปแต่สุดท้ายนางสีดาก็ไม่ยินยอม ในเนื้อเพลงผู้ประพันธ์ได้ตีความไปอีกมุมหนึ่งว่าพระรามนั้นเสียใจจากการรอกหัก เพราะนางสีดาได้ยกหัวใจให้กับทศกัณฐ์เมื่อพระรามรู้เรื่องทำให้ต้องร้องไห้แสดงอารมณ์ที่เศร้าโศกและมีอารมณ์ฉุนเฉียว จะเห็นได้จากบางท่อนของเนื้อเพลงเป็นการแต่งเพื่อจินตนาการเหมือนต้องการสื่อออกมาให้เข้ากับสภาพสังคม ในปัจจุบัน ตัวอย่างของท่อนเนื้อเพลงที่ว่า “ฝากสุคริพช่วยไปซื้อเหล้า” “คืนนี้จะเมาแล้วจะไปฝากกรุงลงกา” แสดงให้เห็นว่าเมื่อคนนอกหักก็ต้องพึ่งสุราเพื่อมาเป็นเครื่องยาใจให้กับชีวิตอันแสนเศร้า

นอกจากนี้การถ่ายทอดเรื่องราวผ่านรูปภาพของผู้ประพันธ์ผ่านตัวละครจากวรรณคดีไทยมีความน่าสนใจอยู่ไม่น้อย สะท้อนให้เห็นความคิดของคนในสังคมที่มีต่อทั้งวรรณคดีและตัวละครโดยผ่านบทเพลงจากวรรณคดีไทยในปัจจุบันส่งผลในทางบวกทั้งด้านดนตรีและวรรณคดีไทยเปรียบเสมือนแรงกระตุ้นให้คนไทยหันมาฟังเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดีไทยและหันมาสนใจวรรณคดีไทยมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ผู้วิจัยเห็นว่าควรศึกษาต่อในเรื่องมโนทัศน์ของคนไทยที่มีต่อตัวละครจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์
2. ผู้วิจัยเห็นว่าควรศึกษามโนทัศน์ที่มีต่อตัวละครจากวรรณคดีเรื่องอื่น ๆ ที่พบในสื่อประเภทต่าง ๆ เช่น หนังสือ บทกลอน ฯลฯ

บรรณานุกรม

- กลับมาได้ไหม (พระราม). (2560). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyrical/12108>
- กอบกุล อิงคนนท์. (2546). ศัพท์วรรณกรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์รักอักษร.
- กาญจนา นาคสกุล และคณะ. (2524). การใช้ภาษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เคสดีไทย.
- แก้วหน้าม้า (ต้องสวยแค่ไหน). (2560). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyrical/13677>
- ขันหมากล่อม. (2560). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyrical/12389>
- คนข้างเธอ (เมียทศกัณฐ์). (2560). สืบค้นจาก <http://www.lyric.in.th/lyric.php?n=24375>
- คนหน้าตาไม่ดี ที่เธอยังรัก (เงาะป่า สังข์ทอง). (2559). สืบค้นจาก <http://www.lyric.in.th/lyric.php?n=11068>
- จันทร์จิรา สอนแก้ว. (2551). วิเคราะห์สบทเพลงจากวรรณคดีไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จารุวรรณ พุทธิบัณฑิต และคณะ. (2543). การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์.
- จินตหราวดี (คนที่ถูกลืม). (2559). สืบค้นจาก <http://lyric.in.th/lyric.php?n=20310&s=artist>
- ใจไปถึง. (2560). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyrical/13501>
- ชำนาญ รอดเหตุภัย. (2522). สัมมนาการใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครการพิมพ์.
- ตราบันรินทร์. (2560). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyrical/12111>
- ตะเกาทอง (รับได้ไหม ไม่บริสุทธิ์). (2559). สืบค้นจาก <https://www.lyrics.city/2017/04/im-not-a-virgin-girl-can-you-take-it.html>
- ตัวร้ายที่รักเธอ. (2559). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyrical/11246>
- ธวัช ปุณโณทก. (2545). วิวัฒนาการภาษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ในหนึ่งใจ.. มีหนึ่งเดียว (จากใจสีดำ). สืบค้นจาก <http://www.lyric.in.th/lyric.php?n=19816>
- ปรีชา เสือพิทักษ์. (2554). การศึกษาบทบาทของผู้หญิงและผู้ชายในบทละครนอก สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (2325 - 2394). วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปิ่นอนงค์ อ่ำละปะ. (2559). ระบบมโนทัศน์ “เวลา” ของผู้พูดภาษาไทยถิ่นเหนือ. ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปิยะ มณีวงศ์. (2544). การเล่าเรื่องและวัจนลีลาในงานประพันธ์เนื้อร้องเพลงไทยสากลของระวี กังสนารักษ์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา, มหาวิทยาลัยมหิดล.

- เปลื้อง ณ นคร. (2535). **ศิลปะแห่งการประพันธ์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- พรรณทิภา ชื่นชาติ. (2550). **วรรณกรรมของกวีหญิงสมัยรัตนโกสินทร์: ศึกษาด้านมนต์ศักดิ์วิธีการนำเสนอและอัตลักษณ์**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พระราม. (2559). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyrical/11270>
- พระราม (ขอโทษที่หุบเขา). (2559). สืบค้นจาก <http://www.lyric.in.th/lyric.php?n=35471>
- พระรามอกหัก. (2559). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyrical/11298>
- พระลักษมณ์ (ผู้เสียสละ). (2559). สืบค้นจาก <http://www.lyric.in.th/lyric.php?n=34286>
- พิภก (ทำนายความรัก). (2560). สืบค้นจาก <https://nuerpleng.blogspot.com/search/label>
- มนิราห์ (พระสุธน มนิราห์). (2560). สืบค้นจาก http://chordzaa.blogspot.com/2017/10/10/blog-post_36.html
- มัยลา ศรีโสภา. (2538). **วิเคราะห์บทเพลงของ สง่า อารัมภีร**. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รอ (นางเงือก). (2560). สืบค้นจาก https://nuerpleng.blogspot.com/2016/06/blog-post_3.html
- รักกันที่ตรงไหน (เงาะป่า/สังข์ทอง). (2559). สืบค้นจาก <http://lyricry.blogspot.com/2018/03/nonrockshow.html>
- รักเกินห้ามใจ (ผีเสื้อสมุทร). (2559). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyrical/11321>
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2551). **พจนานุกรมศัพท์ศึกษา อักษร A – L ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพฯ: อรรถการพิมพ์.
- วราภรณ์ บำรุงกุล. (2542). **ร้อยกรอง**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ดันอ้อ.
- ศิริไล ชูจิตตร. (2549). **การวิเคราะห์การใช้ภาษาในเพลงไทยสากลของบริษัท อาร์.เอส.โปรโมชั่น 1992 จำกัด ช่วงปี พ.ศ. 2542 - 2546**. สารนิพนธ์สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวรรณมัจฉา. (2559). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyrical/11309>
- หนูมาน. (2560). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyrical/13039>
- หนูมาน (ลมหายใจพลีให้เธอ). (2560). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyrical/13153>
- หัวใจศกัณฐ์ (Devil's Heart). (2560). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyrical/13025>
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2532). **คำจำกัดความศัพท์ในภาษาศาสตร์สังคม**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อลิสา เลี้ยงรื่นรมย์. (2549). **ลีลาภาษาในเพลงลูกทุ่งของครูสุลา**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อวสานรัก. (2560). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyrical/12955>

อาญาสองใจ (วันทอง). (2559). สืบค้นจาก <http://lyric.in.th/lyric.php?n=20319>

อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (2544). **หลักภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา.

Fin วันทอง. (2559). สืบค้นจาก <http://lyric.in.th/lyric.php?n=6660>

I'M SORRY (สีดา). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyrical/11097>